

ACC. N:R M. 13736: 1-7.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Bengt Salomonsson, Lund*
Härad: *Herrestad* Berättare: *Kästen Elomson, Baldningstorp 18*
Socken: *Baldninge* Berättarens yrke: *f. d. lantbrukare*
Uppteckningsår: *1955* Född år *1881* i *Baldninge*

När den nya tiden kom till bygden. s. 1-7.

Lu F. 73.

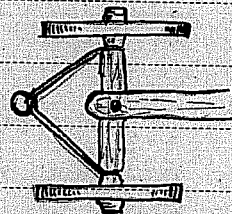
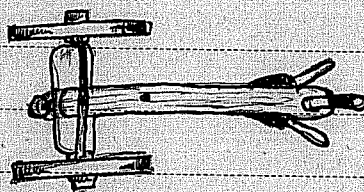
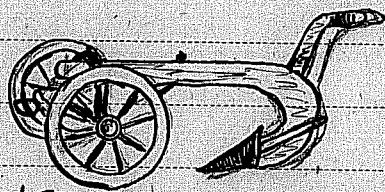
Skriv endast på denna sida

Inga frögångsmän fanns. Godset var det regerande,
det bestämde allt. Ingen inflyttning har ägt
stätt, ärendeställerna gick från far till son och
sådan blev ställerna lediga. Folkskolan var av ringa
betydelse för nydaningar, men folkskolor och
lantmannaskolor var bättre. 1910 var Tomelilla
folkskolor färdiga. Det var ingalunda allmänt att
man behövde sådana skolor. Utsat och Tomelilla var
handelsplatserna. Något umgänge med stadskar
har det aldrig varit, på sitt sätt med handlaren.
Det är stor skillnad på hur man såg på kontanter
nu för och nu. Såd myttrades knappast, silver och
kronor var det enda som inbringade kontanter. De
uppköptes av hringande slaktare. In natura av-
lösningarna bröjde bristfylla för omkr. 65 år sen
då fick tjänstefolket kläder, mat och husrum.
Handelsboden kom till Badringe i början av
1400-talet. Det fanns innan en liten pivərbod

i Bildringe by, den födde snus och tobak och rochen,
haffe använda man inte så mycket, det var först
på 1890-talet haffet blev vanligare. Den handlaren
hette Rasmus Nilsson, sedan kom en som hette Borg
och senare Magnus Gjögren. Inga nya varor kom
genom dem, Gjögren handlade dock med fodervaror,
kraftfoder. Det var i början av 1900-talet man började
använda höstgödning och höstgrödet. Goda år
har gjort mycket till att man ändrat om.

Bystämman och Aldermans gille har förkommit.
1870-80 upphörde bystämmorna. Först låg
ställen tillsammans, sedan skingrades de. Detta
ställe är utflyttat 1875. - Mejeriföreningen i Söve-
stad bildades 1895 Tröskföreningen tillkom 1905, den
finns ännu men oömbildad. Tjurföreningen bildades
1926 men har nu upphört. Förbättringarna
inom jordbruket gjordes under de första 10 åren av
1900-talet. Då verkställdes stenbrytning och

rötdikning. En del hade legat som äng. Till 1920
hade man får. Svin hade man inte många, man
hade för lite säd. Grödor började öka omkr 1910,
man använde höstgrödning och salt. Sochbets-
odlingen började sent, föderbeton hade man dock ännu.
1935 började sochbetsodlingen. Man lärde mest
av varandra. Man hade 8 skiften med öppen
bräda varit åttonde år, sen har man halvbräda
med grönsoder. För en 70 år sedan mangelade man
det här huvudsakligen ett par mangelgryvor på marken.
Strax på 1400-talet skaffade man nya redskap. För
20 år sedan fanns träcidern, som tillverkades hemma,
de användes till att sätta pottofflor med.

Ungefärlig minnesbild av träcidern.

Träplogan har funnits i trakten, medd. sig en sådan
vid Allchoz, det var en 70-80 åi sedan de var
i användning. De drogs av studa. Dessa plogar
hade ingen hära, risten var av trä, liksom stävarna
och välten, endast bilen ~~och~~ den s.k. sohlen var
av järn. Någon gång mellan 90-95 kom de första
amerikanska plogarna. De första järnplogarna hade
inget hjul framtill, men de amerikanska var lättare
att plöja med och vältte jorden bra över. Under de
första åren på 1900-talet fick man slåttermaskin.
Innan köpte man allt med lie. Gårdarna var
de första som skaffade slåttermaskin. Slåttermaskinen
användes även till såden. Tröskfrieringen hade
en motortrösk med plogendrift. Innan använde
man hästvandring som drifkraft; höstning med
pleijel brukades bara till långhalan, men det
upphörde omkring 1907. Då fick man lång-
halanshöstning med hästvandring. - Lant-

bruksmästen kunde ju ha viss betydelse som
impulsgever. - Ingen hemstörd friehon. En lin-
odlingen började på mindre omfattning för en
60 år sedan. Gästgiveri fanns inget i trakten. Man
hade långt till gästgivargårdarna i Skivarps och
Tranås, de lades ner för en 50-60 år sedan, järn-
vägen gjorde dem ant. onödiga. Järnvägen an-
lades 1895-1900. Den fick stor betydelse för bygden,
ex. kunde man stricka sårbeton på järnvägen
och vid. Man reste och vi bland, till Lystad
och Pomehlå - Först hade handlaren hand om
posten, han tog hem den en gång i veckan.
Efter järnvägens tillkomst hade godset hand om
postgången. När medd. var på väg reste en
del till Amerika, det var på 1890-talet, de
ville tjäna pengar. - Böningshuset om-
ändrades 1947. Stuan ändrades och bagarugnen
tog bort, stuan hade då blivit fönster, men

när medd kom till gården var den det enda rummet som användes. Medd. gifte sig med dottern på gården 1907 var stuan möblerad med kuddor, bänkar, dubbelsäng; det fanns också en kachelugnsbänk. Lika gardiner upptill hade man och tapet-er. När medd. var påg hade man halvhöga väggar och många stänkta blatt på väggarna. Tegel-lag lades 1939-40. Stallängarna byggdes 1917 och 1926. Sedan 15-20 år tillbaka har man begravningsdagar utanför hemmet. Det var särskilt med presenten. För 50-60 år sen bröjde gillerna på dan, för en 30-40 år sen ändrades det på detta. Tidning har man haft så länge medd. kan minnas. Det var Lybads Allehanda, den kom bara 2 dagar i veckan. Man var flera hushåll om den. Sång har inte varit allmänt, kanske lite granne på gillen. När medd. var en 15 år gammal hade man poesiböcker. Då bröjde man

ACC. N:R M. 13736: 7.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

skilda vykort, som man samlade iort på, vy-
kortalbumen blev moderna. Det reellt be-
rättandet var ung. som nu. När medd. var
i 10-års åldern minns han att de gamle myskel
talade om väderhåsten, om det är verblighet vet
man ju inte, de talade också om masor.
Man gick mer i kyrkan för. Efter 1900
avvecklades kyrkobesöken. Ingen väderhåst
har förekommit